

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۱۵ دقیقه

نام آزمون: منطق درس نهم تستی

تاریخ آزمون:

۱ نوع هریک از قضایای زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- الف) دوزیستان یا در آب زندگی می کنند یا در خشکی.
- ب) انسان یا به اندازه کافی تلاش نمی کند یا موفق می شود.
- پ) این صندلی یا فلزی است یا چوبی.
- ت) مادر یا برای خود غذا درست می کند یا برای دیگران.

- ۱ مانع‌الرفع - مانع‌الرفع - مانع‌الجمع - مانع‌الرفع
- ۲ حقیقی - حقیقی - حقیقی - حقیقی
- ۳ حقیقی - مانع‌الرفع - حقیقی - مانع‌الجمع
- ۴ مانع‌الرفع - حقیقی - حقیقی - مانع‌الرفع

۲ «اگر موفقیت را می خواهی، باید تلاش کنی.» چه نوع قضیه‌ای است و اجزای آن کدام است؟

- ۱ شرطی متصل - باید تلاش کنی (مقدم) اگر موفقیت را می خواهی (تالی)
- ۲ شرطی متصل - اگر موفقیت را می خواهی (مقدم) باید تلاش کنی (تالی)
- ۳ شرطی منفصل - مقدم، تالی
- ۴ شرطی منفصل - تالی، مقدم

۳ در کدام گزینه یک قضیه شرطی متصل آمده و کدام توضیح پیرامون آن درست است؟

- ۱ گر تن بدهی دل ندهی کار خراب است - همواره به اتصال دو نسبت حکم می شود.
- ۲ من تو را دوست نمی دارم اگر بگذاری - دارای سه جزء است.
- ۳ یا تن رسد به جانان یا جان ز تن برآید - به بخش شرط آن مقدم گفته می شود.
- ۴ یا مرا جدایی تو می کشد یا تو را دوباره مهربان کنم - همواره به ملازمه دو نسبت حکم می شود.

۴ کدام گزینه درباره حد وسط نادرست است؟

- ۱ عدم تکرار آن در صورت قیاس، منجر به گرفتاری در دام مغالطه می شود.
- ۲ تکرار آن، تنها شرط برای نتیجه گیری صحیح از دو قضیه حملی نیست.
- ۳ همان است که باعث مقارنت و ارتباط میان دو استدلال می شود.
- ۴ محل وقوع آن باعث به وجود آمدن اشکال مختلف قیاس اقترانی می شود.

۵ نتیجه کدام یک از قیاس‌های زیر نادرست است؟

- ۱ اگر باران نیارد، خشکسالی به وجود خواهد آمد.
- ۲ خشکسالی به وجود نخواهد آمد.
- ۳ حتماً باران آمده است.
- ۴ اگر معدل کارنامه‌ات ۲۰ شود، پدرت برایت یک دوچرخه خواهد خرید.
- ۱ یا این طرح سرانجام در مجلس تصویب می شود یا رد خواهد شد.
- ۲ این طرح تصویب شد.
- ۳ پدرت برایت دوچرخه خرید.
- ۴ اگر پول‌هایت را پس‌انداز کنی، می توانی یک ماشین خوب داشته باشی.
- ۱ حتماً باران آمده است.
- ۲ این طرح دیگر رد نخواهد شد.
- ۳ معدل کارنامه‌ات ۲۰ شده است.
- ۴ ماشین خوبی در حال حاضر نداری.
- ۱ پول‌هایت را پس‌انداز نکرده‌ای.

۶ به ترتیب نوع قیاس و توضیحات مربوط به آن در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- ۱ قیاس استثنایی اتصالی - تنها دو حالت آن یعنی وضع مقدم و یا رفع تالی معتبر است.
- ۲ قیاس استثنایی انفصالی - نفی یک طرف قضیه اثبات طرف دیگر را منجر می شود.
- ۳ قیاس اقترانی - سه شرط برای اعتبار آن نیاز است.
- ۴ قیاس استثنایی - همواره عین نتیجه در یکی از مقدمات آمده است.

۷ کدام عبارت درباره «قیاس استثنایی» درست است؟

- ۱ قیاسی که عین یا نقیض مقدمات در نتیجه ذکر شده است.
 ۲ مقدمه اول این قیاس حملی و مقدمه دوم شرطی است.
 ۳ با توجه به مقدمه شرطی آن، چهار حالت دارد.

۸ کدام قضیه شرطی متفاوت است؟

- ۱ این فرد یا در ایران است یا در اروپا.
 ۲ این جسم یا رسانا است و یا عایق.
 ۳ خانه یا در بالای شهر است یا پایین شهر.
 ۴ این ساعت یا سوئیسی است یا ژاپنی.

۹ در کدام قضیه، جای «مقدم» و «تالی» متفاوت است؟

- ۱ اگر از استثنائات صرف نظر کنیم، می بینیم این جنبش‌ها در این جوامع سیر قهری داشتند.
 ۲ متحمل سرشکستگی تازه‌ای نمی‌شد، در صورتی که دیگر به آن چشم‌ها نگاه نمی‌کرد.
 ۳ گر می‌توانستم آرزویی طلب کنم، بدین‌سان داشتن قطعه نانی برایم می‌توانست بهترین باشد.
 ۴ با دنبال کردن این سرگذشت، تخیل خود گزارش کوتاه خاکسپاری وی را ارائه خواهد داد.

۱۰ قضایای «ظلم خوشایند نیست»، «هر قضیه‌ای یا حملی است یا شرطی»، «هر کاغذی یا کاملاً سفید است یا کاملاً سیاه»، «پاداش اعمال انسان یا در دنیا

و یا در آخرت داده می‌شود» و «او با خوشحالی ورزش کرد»، به ترتیب چه نوع قضایایی هستند؟

- ۱ شخصیّه - منفصل حقیقی - منفصل غیر قابل جمع در صدق - منفصل غیر قابل جمع در کذب - شخصیّه
 ۲ محصوره - منفصل حقیقی - منفصل غیر قابل جمع در صدق - منفصل غیر قابل جمع در کذب - شخصیّه
 ۳ شخصیّه - منفصل غیر قابل جمع در صدق - منفصل حقیقی - منفصل غیر قابل جمع در کذب - محصوره
 ۴ محصوره - منفصل غیر قابل جمع در صدق - منفصل حقیقی - منفصل حقیقی - محصوره

۱۱ مقدمه اول کدام یک از قیاس‌های زیر می‌تواند چهار قیاس استثنایی تشکیل دهد که همگی معتبر باشند؟

- علی در رستوران یا می‌تواند دوغ بنوشد یا آب.
 ۱ علی آب می‌نوشد.
 علی دوغ نمی‌نوشد.
 محمد در پایگاه مجازی مدرسه‌اش یا می‌تواند از طریق پست الکترونیکی خود یا از طریق شماره همراهش ثبت‌نام کند.
 ۲ محمد با پست الکترونیکی‌اش ثبت‌نام نکرده است.
 محمد با شماره همراهش ثبت‌نام کرده است.
 متهم یا گناهکار است یا بی‌گناه.
 ۳ متهم بی‌گناه است.
 متهم گناهکار نیست.
 در انتخابات شورای دانش‌آموزی می‌توان به نامزد الف رأی داد یا ب.
 ۴ به نامزد الف رأی نمی‌دهد.
 نمی‌توان به نتیجه مشخصی رسید.

۱۲ کدام گزینه، قضیه شرطی متصل نیست؟

- ۱ گر مرد رهی، میان خون باید رفت
 ۲ هر که در این حلقه نیست، فارغ از این ماجراست
 ۳ گر در طلبت ما را رنجی برسد، شاید
 ۴ من به خال لب‌ت ای دوست گرفتار شدم

۱۳ قضیه‌ی منفصله‌ی موجود در عبارت زیر، در کدام یک از گزینه‌ها به کار رفته است؟

- علی یا ریاضی بیست می‌گیرد یا معدلش بیست نمی‌شود،
 ۱ فردا یا در تهران خواهم بود یا در شیراز.
 ۲ فردا یا در تهران خواهم بود یا در اصفهان نخواهم بود.
 ۳ فردا یا در تهران خواهم بود یا در تهران نخواهم بود.
 ۴ فردا یا در تهران نخواهم بود یا در ایران خواهم بود.

۱۴) قضایای «اعتبار استدلال یا به صورت است یا به ماده»، «مفهوم ذاتی یا مشترک است یا اختصاصی» و «آب یا سرد سرد است یا داغ داغ» به ترتیب کدام یک از اقسام قضیه شرطی منفصله هستند؟ (با کمی تغییر)

۱) غیر قابل جمع در صدق - حقیقی - حقیقی

۲) غیر قابل جمع در کذب - حقیقی - غیر قابل جمع در صدق

۳) غیر قابل جمع در صدق - مانع‌الرفع - غیر قابل جمع در صدق

۴) غیر قابل جمع در کذب - غیر قابل جمع در صدق - غیر قابل جمع در صدق

۱۵) در قضایای حملی به طور طبیعی انسان اول را می‌گوید و بعد را به آن نسبت می‌دهد و رعایت این ترتیب مانده: قضیه‌ی که ترتیب اجزاء آن رعایت

۱) موضوع - محمول - همیشگی است - توانا بود هر که دانا بود - شده است.

۲) مقدم - تالی - همیشگی نیست - توانا بود هر که دانا بود - نشده است.

۳) موضوع - محمول - همیشگی نیست - بزرگ‌ترین حماسه‌سرای ایرانی فردوسی است - نشده است.

۴) مقدم - تالی - همیشگی است - بزرگ‌ترین حماسه‌سرای ایرانی فردوسی است - شده است.

۱۶) اجزای قضایای «هر کس دانا باشد تواناست»، «آهن و مس از فلزات پرمصرف هستند» و «آن‌گاه هوا صاف است که باران باریده باشد» به ترتیب کدام است؟

۱) مقدم، تالی / محمول، موضوع / تالی، مقدم

۲) مقدم، تالی / موضوع، محمول / مقدم، تالی

۳) موضوع، محمول / موضوع، محمول / مقدم، تالی

۴) مقدم، تالی / موضوع، محمول / تالی، مقدم

۱۷) کدام یک از عبارتهای زیر، یک قضیه شرطی است؟

۱) گر مرید راه عشقی فکر بدنامی نکن

۲) لیک عشق بی‌زبان روشن‌تر است

۳) گرچه تفسیر زبان روشن‌گر است

۴) مرغ زیرک چون به دام افتد تحمل بایدش

چرا صبور نباشم که جور یار کشم

۵) چو می‌توان به صبوری کشید جور رفیق

۱۸) نوع قضایای «مثلث یا متساوی‌الاضلاع است یا قائم‌الزاویه»، «حمید یا در آب است یا غرق نمی‌شود» و «این پراید یا سبز است یا سبز نیست» به ترتیب در کدام گزینه به‌درستی مطرح شده است؟

۱) منفصل حقیقی، منفصل غیرقابل جمع در کذب، منفصل غیرقابل جمع در صدق، منفصل حقیقی، منفصل غیرقابل جمع در کذب

۲) منفصل غیرقابل جمع در کذب، منفصل غیرقابل جمع در صدق، منفصل حقیقی، منفصل غیرقابل جمع در کذب، منفصل حقیقی

۱۹) کدام قیاس معتبر است؟

۱) اگر امروز جمعه باشد، تعطیل است. امروز جمعه نیست، پس امروز تعطیل نیست.

۲) اگر او دانشجو باشد، دیپلم دارد. او دیپلم ندارد، پس دانشجو نیست.

۳) اگر خورشید در آسمان باشد، شب نیست. خورشید در آسمان نیست، پس شب است.

۴) اگر باران ببارد، هوا آلوده نمی‌شود. هوا آلوده نیست، پس باران باریده است.

۲۰) کدام عبارت در مورد قضایای شرطی نادرست است؟

۱) مقدم لزوماً نباید در ابتدا قضیه بیاید و تالی به لحاظ معنا دنباله مقدم است.

۲) قضایای شرطی همگی به پیوستگی، اتصال و ملازمه دو نسبت حکم می‌دهند.

۳) در قضایای مانع‌الرفع برخلاف مانع‌الجمع امکان صادق بودن دو جزء قضیه وجود دارد.

۴) در همه قضایای شرطی متصل، لفظ «اگر» یا «آنگاه» ذکر نمی‌شود.

پاسخنامه تشریحی

۱ (الف) دوزیستان هم می‌توانند در آب باشند و هم در خشکی؛ پس مانع‌الرفع است.

(ب) انسان می‌تواند به اندازه کافی تلاش نکند و در عین حال موفق هم شود؛ پس مانع‌الرفع است.

(پ) صندلی می‌تواند پلاستیکی هم باشد، پس فقط منحصر در این دو حالت نیست؛ در نتیجه مانع‌الجمع است.

(ت) مادر می‌تواند هم برای خود و هم برای دیگران غذا درست کند، پس در هر دو حالت امکان‌پذیر است و مانع‌الرفع است.

۲ در قضیه شرطی، چیزی به چیزی به شرطی نسبت داده می‌شود.

۳ در قضایای شرطی متصل به پیوستگی، اتصال و ملازمه دو نسبت حکم می‌شود. این گونه قضایا از دو جزء شرط و جواب شرط تشکیل شده‌اند.

۴ حد وسط، همان است که باعث مقارنت و ارتباط میان دو «قضیه در یک استدلال» می‌شود. و نه مقارنت میان دو استدلال

۵ در گزینه ۳، از مغالطه وضع تالی استفاده شده است.

۶ قیاس مذکور در صورت سؤال یک «قیاس استثنایی انفصالی» و نوع آن حقیقی می‌باشد. یعنی می‌توان از اثبات یکی از طرفین به نفی طرف دیگر و از نفی یکی از طرفین به اثبات طرف دیگر رسید.

۷ قیاس استثنایی قیاسی است که عین یا نقیض نتیجه در یکی از مقدمات ذکر شده باشد. این قیاس از دو مقدمه تشکیل می‌شود که یکی شرطی و دیگری حملی است. از آنجه که مقدمه شرطی آن می‌تواند یکی از چهار قضیه شرطی باشد، چهار حالت دارد. قیاس اقتترانی می‌تواند به شکل شرطی یا حملی باشد، نه قیاس استثنایی.

۸ نوع شرطی در این گزینه منفصل حقیقی است در حالی که در سایر گزینه‌ها نوع شرطی غیر قابل جمع می‌باشد.

۹ در این گزینه ابتدا تالی و سپس مقدم ذکر شده است.

۱۰ ظلم خوشایند نیست: محصوره (سالبه کلی)

هر قضیه‌ای یا حملی است یا شرطی: شرطی منفصل حقیقی

هر کاغذی یا کاملاً سفید است یا کاملاً سیاه: شرطی منفصل غیر قابل جمع در صدق

پاداش انسان یا در دنیا و یا در آخرت داده می‌شود: منفصل غیر قابل جمع در کذب

او با خوشحالی ورزش کرد: شخصیّه

۱۱ با قضیه منفصل حقیقی می‌توان چهار قیاس استثنایی تشکیل داد که همگی معتبرند.

۱۲ به قضایایی که در آن‌ها به پیوستگی و اتصال و ملازمه دو نسبت حکم شود، «شرطی متصل» می‌گویند. در گزینه ۴ یک قضیه حملی است و هیچ پیوستگی و اتصال

در نسبت وجود ندارد.

۱۳ عبارت صورت سوال و گزینه‌ی ۴ هر دو قضیه‌ی منفصل غیر قابل جمع در کذب هستند.

گزینه‌ی ۱) غیر قابل جمع در صدق است.

گزینه‌ی ۲) قضیه‌ی منفصل نیست، زیرا هیچ یک از جدول‌های منفصل درباره‌ی آن صدق نمی‌کند.

گزینه‌ی ۳) منفصل حقیقی است.

۱۴ اعتبار استدلال یا به صورت است یا به ماده غیر قابل جمع در کذب است زیرا جمعشان امکان دارد می‌تواند هم به صورت باشد و هم به ماده اما اینکه به هیچ کدام

نباشد امکان ندارد.

مفهوم ذاتی یا مشترک است یا اختصاصی، غیر قابل جمع در صدق است زیرا جمعشان امکان ندارد اما می‌تواند هیچ کدام نباشد مثل نوع باشد که ذاتی تمام ذات است، آب سرد است یا داغ، غیر

قابل جمع در صدق است زیرا نمی‌شود که آب هم داغ باشد و هم سرد سرد ولی می‌تواند هیچ کدام نباشد و ولرم باشد.

۱۵ در قضایای حملی گاهی جای موضوع و محمول و ترتیب آن رعایت نمی‌شود، مانند بزرگ‌ترین حماسه‌سرای ایرانی فردوسی است و در قضایای شرطی گاهی جای

موضوع محمول

مقدم و تالی عوض می‌شود.

۱۶ هر کس دانا باشد (مقدم) تواناست (تالی) آهن و مس (موضوع) بقیه محمول، هوا صاف است (تالی) اگر باران باریده باشد (مقدم).

۱۷ در قضایای شرطیه دو جمله خبری باید باشد (رد گزینه ۱) - گزینه‌های ۲ و ۴، جملات وابسته نیستند.

۱۸ قضیه «مثلث یا متساوی‌الاضلاع است یا قتم‌الزاوی» منفصل غیر قابل جمع در صدق (مانع‌الجمع) است. زیرا هم‌زمان هر دو طرف قضیه نمی‌توانند با هم صادق باشند

ولی می‌شود هیچ کدام صادق نباشند.

قضیه «حمید در آب است یا غرق نمی‌شود» منفصل غیر قابل جمع در کذب (مانع‌الرفع یا مانع‌الخلو) است. زیرا هم‌زمان هر دو طرف قضیه نمی‌توانند با هم کاذب باشند (هم حمید در آب نباشد

و هم غرق شود) ولی هر دو می‌توانند صادق باشند: حمید در آب باشد و غرق هم نشود (شنا کند).

قضیه «این پراید یا سبز است یا سبز نیست» منفصل حقیقی است. زیرا هم‌زمان نه هر دو طرف قضیه با هم می‌توانند صادق باشند (هم سبز باشد و هم سبز نباشد) و نه هر دو با هم می‌توانند کاذب

باشند (نه سبز باشد و نه غیر سبز).

۱۹ همه قیاس‌های ذکر شده از نوع استثنایی اتصالی هستند. در این نوع قیاس اثبات مقدم و نفی تالی حالت‌های معتبر هستند. تنها در گزینه ۲، نفی تالی داریم که

منجر به نفی مقدم در نتیجه شده است و یک قیاس معتبر می‌باشد.

۲۰ قضایای شرطی ممکن است به عدم اتصال و ملازمه دو نسبت حکم دهد: قضایای شرطی منفصل

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴